

Lexikón a gramatika kinematografie

Christophe a Olivier Defaye

Učím s kinom

kurz 2

Kompozícia / Mierka plánu / uhol pohľadu

Všeobecný záber, dlhý záber, stredný záber, zblízka... popredie, druhý záber, pozadie, normálny uhol, vysoký uhol, nízky uhol, hĺbka ostrosti.

Lexikón a gramatika kinematografie

od Christopha a Oliviera Defaye

„Lexikón a gramatika kina“, pre deti od 6 do 12 rokov,
je prezentovaný formou kurzu zloženého z hier a cvičení
vytvorené z filmov na platforme: [platform:platform.films-pour-enfants.com](http://platform.films-pour-enfants.com)

Tento kurz umožní študentom identifikovať a prispôsobiť sa
slovnú zásobu, analýzu a vyjadrovacie nástroje, ale aj vykonávať
prípravné činnosti na tvorbu filmu.

Vidieť © Katie Sung Lee

SÚHRN

1

[Rám / Vo fotoaparáte / Mimo fotoaparátu / Hlasový záznam](#)

Rámovanie, rámovanie, kameraman, záber-obrátený záber.

2

[Kompozícia / Mierka plánu / uhol pohľadu](#)

Všeobecný záber, dlhý záber, stredný záber, zblízka... popredie, druhý záber,
pozadie, normálny uhol, vysoký uhol, nízky uhol, hĺbka ostrosti.

3

[Pohyby / Statický záber / Panoramatický / Cestovanie / Zoom](#)

Vstup a výstup z poľa znakov a predmetov.

4

[Záber / Sekvencia / Scéna](#)

5

[História / Scenár / Príbeh / Smer](#)

Predpokladaný koniec činnosti

Pochopte a používajte nástroje na zostavenie obrázka.
Ako rámovanie ovplyvňuje správu?

Vyjadrite svoju citlivosť a predstavivosť filmovým jazykom.
Povedzte, aby ste boli vypočutí a pochopení pomocou vhodnej slovnej zásoby.
Využite kresbu v celej jej rozmanitosti ako výrazový prostriedok.

Mimozemská víla, Olivier Defaye, 2017

Prezentácia

Ako zarámovať?

Na zarámovanie a komponovanie svojho obrazu musí operátor kamery usporiadať postavy a objekty v teréne a urobte niekoľko možností na umiestnenie fotoaparátu.

Napríklad, ak operátor fotoaparátu chce zarámovať postavu:

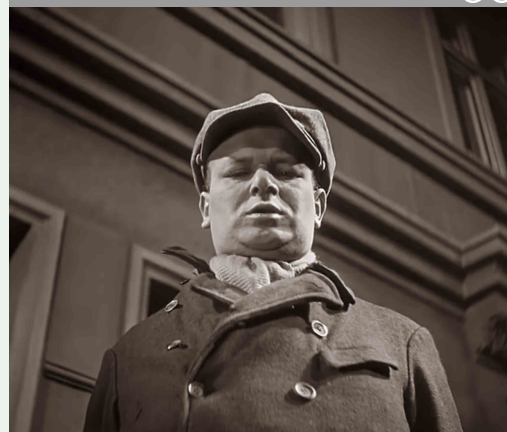
. Operátor kamery zvolí veľkosť postavy v ráme.
Môže sa rozhodnúť zarámovať celú postavu alebo zarámovať iba časť postavy, napríklad tváre.
Toto sa nazýva výber mierky plánu.
Slovo plan° vo výraze plan scale umožňuje rozlíšiť rôzne druhy orámovania a každá mierka záberu má svoj názov **iný, všeobecný záber, dlhý záber, stredný záber, zblízka...**

Ak sa operátor kamery rozhodne zarámovať niekoľko postáv súčasne, môže umiestniť ich do hĺbky, viac či menej ďaleko od fotoaparátu.
Slovo plan° sa používa aj na označenie usporiadania predmetov alebo postáv do hĺbky: rozlišujeme teda popredie, druhú rovinu a pozadia v závislosti od ich vzdialenosti od fotoaparátu. Pre ak túto vzdialenosť zvýrazníte, operátor kamery sa môže hrať na hĺbku ostrosti čo zodpovedá časti obrazu, ktorej prvky sú ostré a nie sú rozmazané.

. Operátor kamery si vyberá aj uhol záberu.
Zvolí orámovanie postavy spredu, z profilu, zozadu a zvolí polohu vo výške kamery vzhľadom na postavu. Môže si vybrať uhol normálne a umiestniť kameru do rovnakej výšky ako postava, a vysoký uhol a umiestniť kameru nad postavu alebo vyberte a nízky uhol a umiestniť fotoaparát pod postavu.

V skutočnosti sa všetky tieto voľby robia súčasne pred začatím natáčania.
Aby si kameraman pred natáčaním zapamätal všetky tieto voľby, má k dispozícii dva nástroje: very practical, the scenario and the storyboard (see Session 5).

Nízky uhol v M prekliaty, Fritz Lang, 1931

Režisér na to používa nízky uhol charakter dominantné, nadradené postavenie.

Potápanie do M the Accursed, Fritz Lang, 1931

Režisér na to používa nízky uhol charakter krehké, podradné postavenie.

1 V kinematografii má slovo výstrel aj iný význam: je to okamih medzi začiatkom a koncom záberu (pozri reláciu 5).

Otázky týkajúce sa kina

Dotazník pre študentov.

. Aké sú voľby operátora kamery pri komponovaní postavy?

Mierka záberu, teda veľkosť postavy v zábere a uhol pohľadu.

. Čo je to detailný záber na postavu?

Detailný záber je rám, ktorý izoluje časť ľudského tela (tvár, ruku, nohu atď.).

. Čo je všeobecný plán?

Všeobecný záber je orámovanie, ktoré zobrazuje celé prostredie a opisuje miesto.

. **Čo je hĺbka ostrosti?**

Hĺbka ostrosti zodpovedá časti obrazu, ktorej prvky sú zaostrené.

. Kde je umiestnená kamera vzhľadom na postavu v prípade vysokého uhla?

Kamera je umiestnená nad postavou.

. Kde je kamera umiestnená vo vzťahu k postave v nízkom uhle?

Kamera je umiestnená pod postavou.

Slovná zásoba [Viac informácií...](#)

Zblízka sa niekedy nazýva detail, anglický výraz.

Americký plán je rámcom

postavy do polovice stehien.

Pomenovaný teda pretože to je a rámovanie veľmi používané vo filmoch Američania z rokov 1910-1940.

Potápanie a nízky uhol

sú pojmy používané aj v maľovanie a fotografovanie.

Málo rozmazaných prvkov v a obrázok zodpovedá veľkému **hĺbka ostrosti**.

Aktivity

1. Zaradte obrázky vo filme podľa veľkosti škály záberu (od 6 do 12 rokov).

Všeobecný záber, dlhý záber, stredný záber, detail...

(material from the films "Alike" and "Shipwrecked" for this activity p 6 and p 7)

2. Vytvorte skupiny obrázkov „Stratený majetok“ z filmu podľa uhla pohľadu (vo veku od 6 do 12 rokov).

(materiál z filmu „Stratený majetok“ k tejto aktivite str. 8)

Normálny uhol, vysoký uhol a nízky uhol.

3. Porovnajzte dva portréty so slovami ponor, nízky uhol (od 9 do 12 rokov).

4. Urobte fotografiu alebo video pomocou smartfónu v rôznych mierkach plánov a rôznych uhlov pohľadu (od 9 do 12 rokov).

5. Nakreslite postavu zarámovanú na dlhý, stredný záber a zblízka.

6. Opíšte popredie, stred a pozadie obrázkov vo filme (vo veku 6 až 12 rokov).

(materiál z filmu „Automne“ k tejto aktivite str. 10)

7. Popíšte ostré a neostré prvky obrázkov. (od 6 do 12 rokov).

(materiál z filmov „Automne“ pre túto aktivitu str. 11)

Materiály na aktivitu 1

Zaradte obrázky z filmu "Alike" podľa veľkosti škály záberu.
Vytlačte a rozdajte študentom obrázky z filmu a definície mierky záberu.

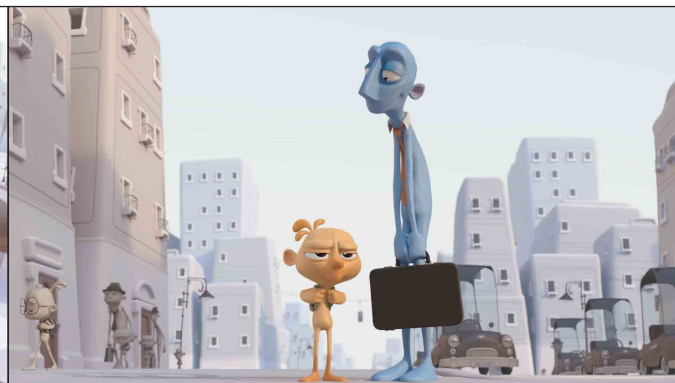

Tlačíť (bez čísel)

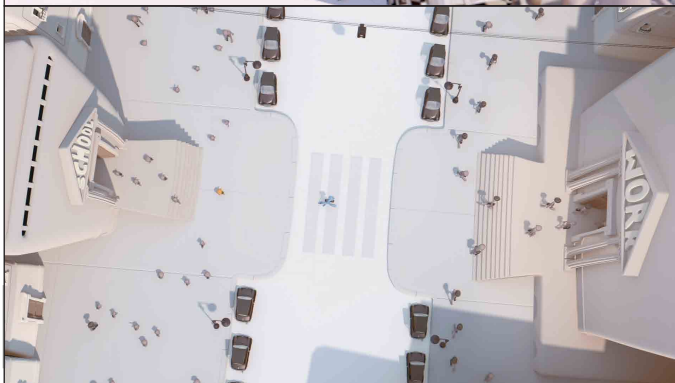
①

④

②

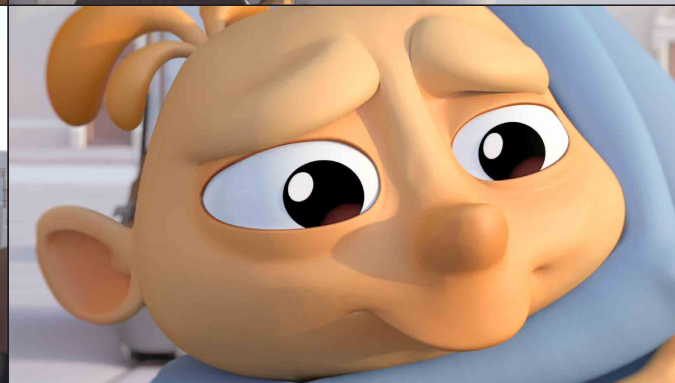
⑤

③

⑥

Podobne © Daniel Martinez Lara & Rafa Cano Mendez

Plánujte váhy

1. Všeobecný plán zaraďuje akciu do jej geografického a topologického kontextu.
2. Celkový plán, blízky všeobecnému plánu, sa zameriava na miesto, ako je ulica alebo námestie.
3. Polovičná strela pokrýva iba časť nastavenia.
4. Stredný záber úplne zarámuje jednu alebo viac postáv.
5. Close-up rámuje postavy v úrovni pásu a vytvára určitú intimitu.
6. Zblízka rámuje veľmi blízko a zameriava sa na výrazy postavy alebo na objekt.

Materiály na aktivitu 1

Klasifikujte obrázky z filmu "Stroskotanie" podľa veľkosti škály záberu.
Vytlačte a rozdejte študentom obrázky z filmu a definície mierky záberu.

Tlačíť (bez čísel)

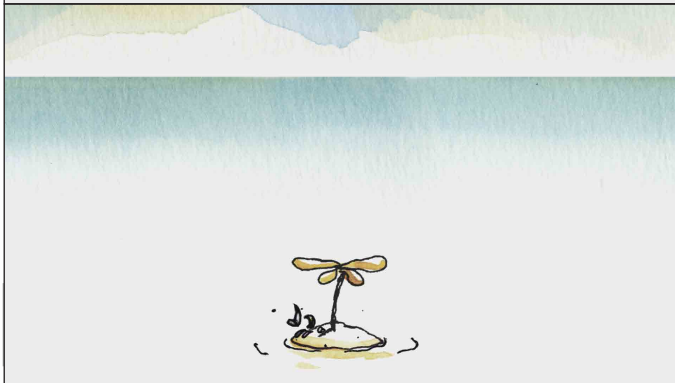
①

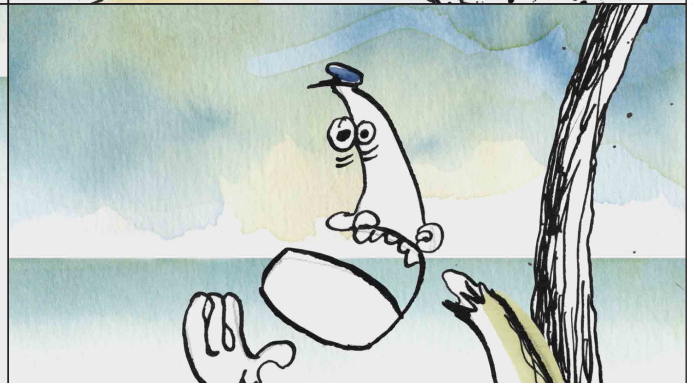
④

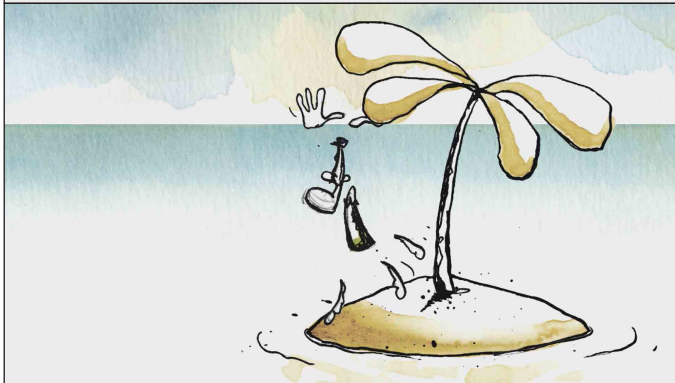
②

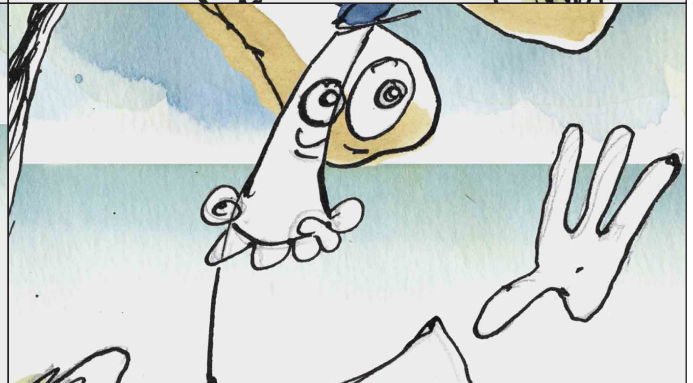
⑤

③

⑥

Stroskotal © Frodo Kuipers

Plánujte váhy

1. Všeobecný plán zaraďuje akciu do jej geografického a topologického kontextu.
2. Celkový plán, blízky všeobecnému plánu, sa zameriava na miesto, ako je ulica alebo námestie.
3. Polovičná strela pokrýva iba časť nastavenia.
4. Stredný záber úplne zarámuje jednu alebo viac postáv.
5. Close-up rámuje postavy v úrovni pásu a vytvára určitú intimitu.
6. Zblízka rámuje veľmi blízko a zameriava sa na výrazy postavy alebo na objekt.

Materiály na aktivitu 2

Vytvorte skupiny obrázkov z filmu „Lost Property“ podľa uhla pohľadu.
Vytlačte a rozdajte študentom obrázky z filmu a definície uhlov pohľadu.

Tlačíť (bez čísel)

①

①

②

②

③

③

Stratený majetok © Asa Lucander

Pozorovacie uhly

1. Pri normálnom uhle je kamera v rovnakej výške ako postavy alebo predmety.
2. Vo vysokom uhle je kamera nad postavami alebo predmetmi.
3. V nízkom uhle je kamera pod postavami alebo objektmi.

Materiály na aktivitu 3

Porovnajte dva portréty pomocou slov ponor, nízky uhol a určitých slov nižšie (od 9 do 12 rokov).
Malý, krehký, neškodný, ochrana / Veľký, imponantný, silný, silný...

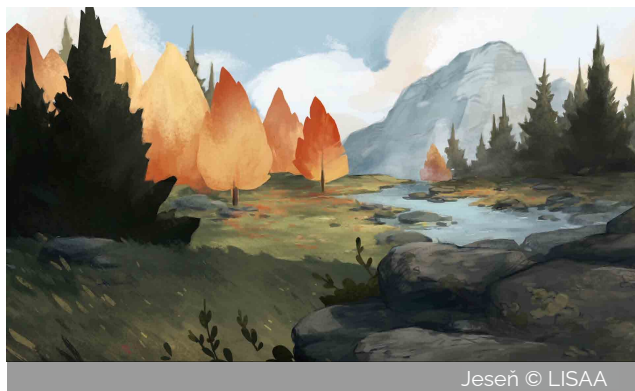

Materiály na aktivitu 6

Popíšte popredie, stred a pozadie obrázkov a použite niektoré slová uvedené nižšie (vo veku 6 až 12 rokov).
Vpredu, vzadu, v dialke, v pozadí, malé, veľké...

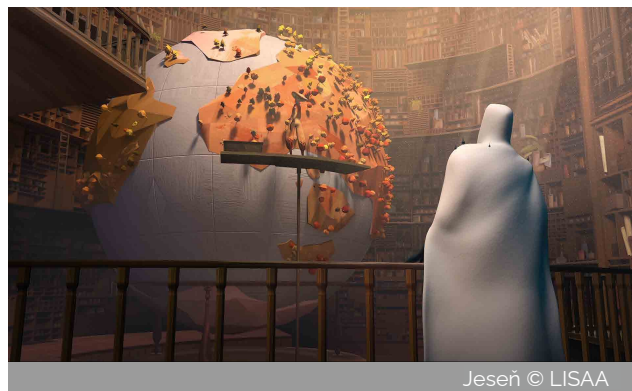

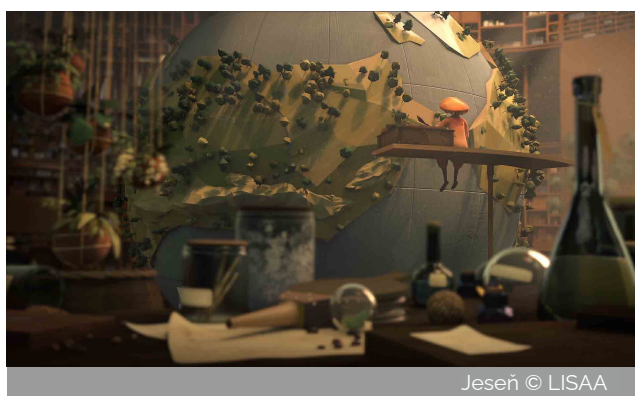

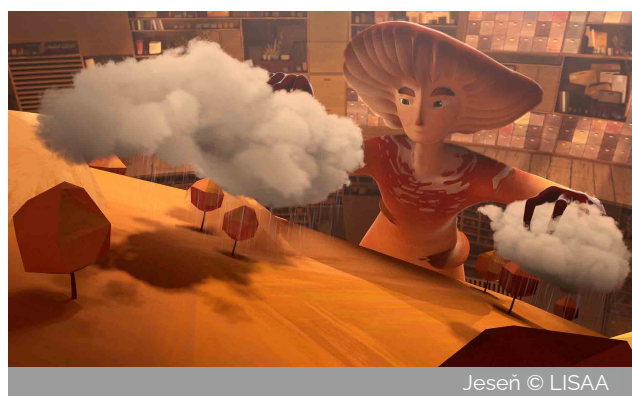

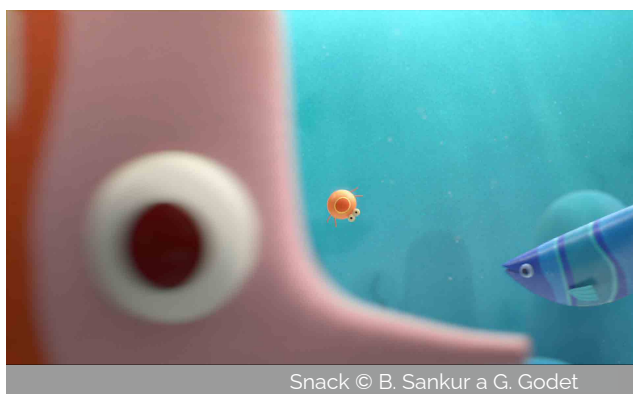

Materiály na aktivitu 6

Popíšte ostré a neostré prvky obrázkov a použite slovo hĺbka ostrosti. (od 6 do 12 rokov).

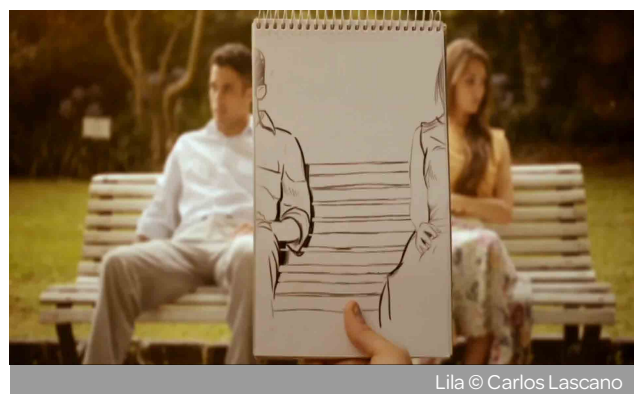
